

UZUPEŁNIA ZESPÓŁ NADZORUJĄCY

KOD UCZNIĄ

--	--	--

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

miejsce
na naklejkę
z kodem

EGZAMIN
W KLASIE TRZECIEJ GIMNAZJUM
CZĘŚĆ HUMANISTYCZNA

HISTORIA I WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE

Instrukcja dla ucznia

1. Sprawdź, czy zestaw zadań ma 15 stron (zadania 1–24).
Brak stron lub inne błędy zgłoś nauczycielowi.
2. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
3. Rozwiązania zadań zapisuj długopisem lub piórem z czarnym tuszem/atramentem. Nie używaj korektora.
4. W arkuszu znajdują się różne typy zadań.
Do niektórych zadań są podane cztery odpowiedzi: A, B, C, D. Tylko jedna z nich jest poprawna. Wybierz ją i zaznacz znakiem **X**, np.:

A. **X**. C. D.

5. W niektórych zadaniach zdecyduj, czy zdanie jest prawdziwe, czy fałszywe i zaznacz znakiem **X** wybraną odpowiedź, np.:

X	F
----------	---

 lub

X	N
----------	---

6. Pozostałe zadania wykonuj zgodnie z poleceniami.
7. Jeśli się pomylisz, otocz znak **X** kółkiem i zaznacz inną odpowiedź, np.:

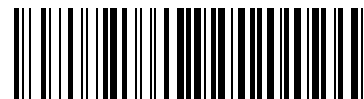
A. **X**. **X**. D.

8. Pisząc odpowiedzi do zadań, możesz wykorzystać miejsce opatrzone napisem **Brudnopis**. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.

Powodzenia!

KWIECIEŃ 2012

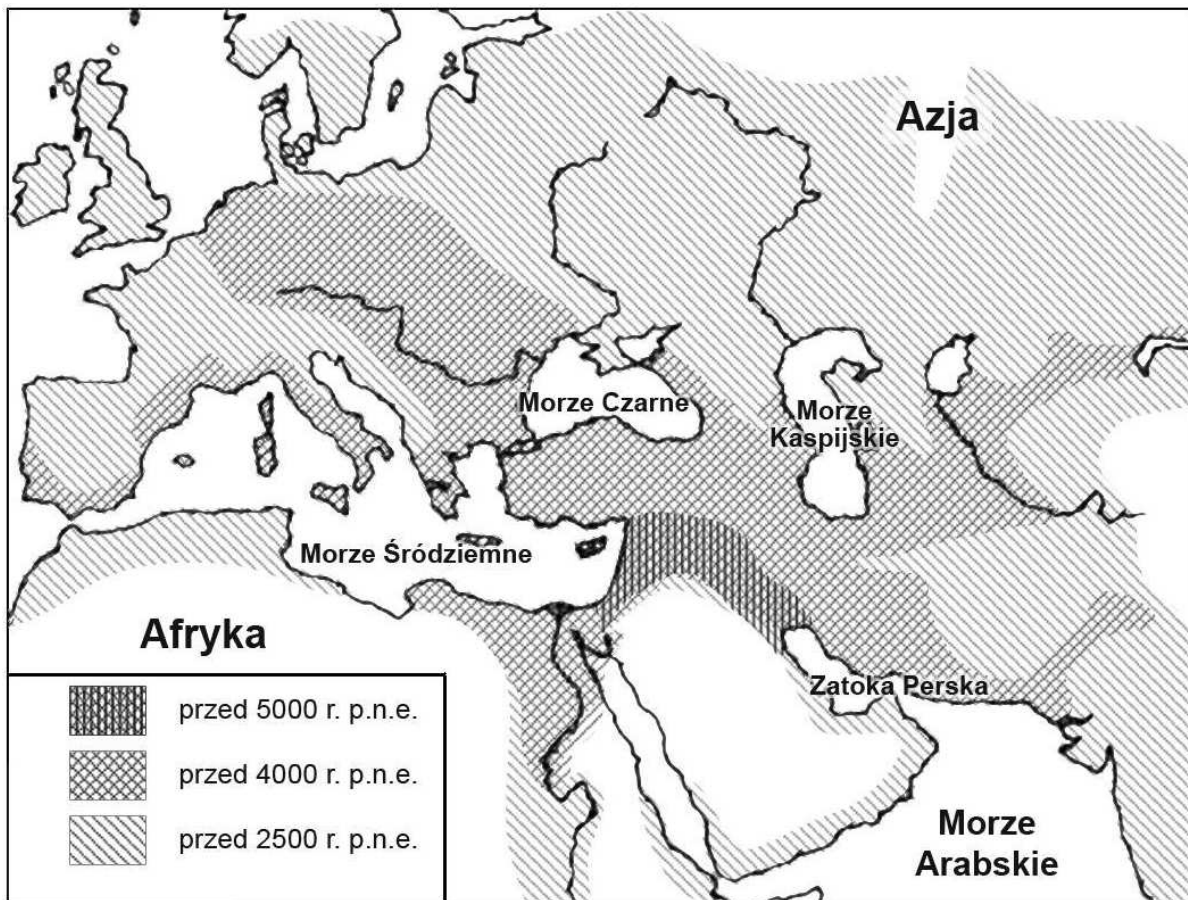
Czas pracy:
do 80 minut

GH-H7-122

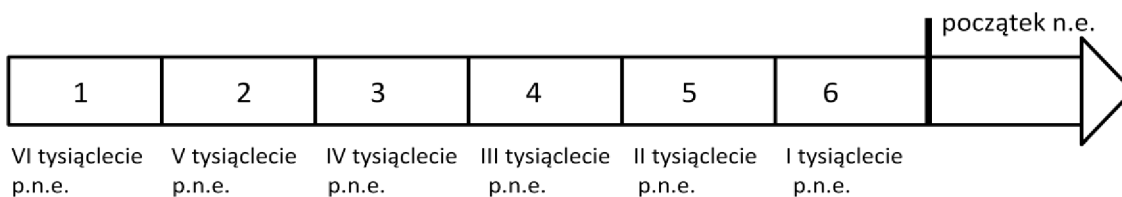
Mapa do zadań 1. i 2.

Rozwój kultury neolitycznej

Na podstawie: J.M. Roberts, *Ilustrowana historia świata. Pierwsi ludzie. Pierwsze cywilizacje*, t.1, Łódź 1986.

Taśma chronologiczna do zadania 1.

Zadanie 1.

Zaznacz dobrą odpowiedź.

Okres, w którym kultura neolityczna zaczęła się na terenie Egiptu, oznaczony jest na taśmie chronologicznej numerem

A. 1.

B. 2.

C. 3.

D. 4.

Zadanie 2.**Zaznacz dobrą odpowiedź.**

Kultura neolityczna zaczęła się

- A. w Afryce Południowej.
- B. w Europie Zachodniej.
- C. na Bliskim Wschodzie.
- D. nad Morzem Czarnym.

Ilustracja do zadania 3.Źródło: www.musique09.free.fr**Zadanie 3.****Zaznacz cywilizację A albo B, dla której charakterystyczna jest budowla przedstawiona na ilustracji. Zaznacz uzasadnienie wyboru 1 albo 2.**

	Cywilizacja
A.	grecka
B.	rzymska

	Uzasadnienie
1.	kolumny
2.	łuki

Zadanie 4.

Wskaż wydarzenie chronologicznie pierwsze i wydarzenie chronologicznie ostatnie.
Zaznacz dobrą literę.

4.1.	Wydarzenie chronologicznie pierwsze	A	B	C	D
4.2.	Wydarzenie chronologicznie ostatnie	A	B	C	D

- A. Koronacja cesarska Karola Wielkiego w Rzymie.
- B. Ucieczka Mahometa z Mekki do Medyny.
- C. Podział Cesarstwa Rzymskiego na Wschodnie i Zachodnie.
- D. Podział w Kościele na katolików i prawosławnych.

Tekst źródłowy do zadań 5. i 6.

Za jego czasów cesarz Otto Rudy przybył do [grobu] św. Wojciecha dla modlitwy i pojednania, a zarazem w celu poznania sławnego Bolesława, jak o tym można dokładniej wyczytać w księdze o męczeństwie [tego] świętego. Bolesław przyjął¹ go, jak wypadało² przyjąć króla, cesarza rzymskiego i dostojnego³ gościa.

Na podstawie: Anonim tzw. Gall, *Kronika polska*, przekład Romana Grodeckiego, Wrocław 1982.

¹ przyjął – tu: ugościł

² wypadało – tu: trzeba było

³ dostojnego – tu: ważnego

Zadanie 5.

Zaznacz dobrą odpowiedź.

Bolesław i Otto Rudy to

- A. Bolesław Chrobry i Otton I.
- B. Bolesław Śmiały i Otton I.
- C. Bolesław Chrobry i Otton III.
- D. Bolesław Śmiały i Otton III.

Zadanie 6.

Zaznacz dobrą odpowiedź.

Opisane wydarzenie było

- A. w Gnieźnie.
- B. w Poznaniu.
- C. w Krakowie.
- D. we Wrocławiu.

Ilustracje do zadania 7.

1.

Źródło: mapy.pomocnik.com

2.

Źródło: poczta-polska.pl/mw

3.

Źródło: agatatoll.wordpress.com

4.

Źródło: zamosc.mapofpoland.pl

Zadanie 7.

Zdecyduj na podstawie ilustracji, czy zdania są prawdziwe, czy – fałszywe. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub zaznacz F – jeśli zdanie jest fałszywe.

Budowle przedstawione na ilustracjach 1. i 2. są przykładami architektury klasycystycznej.	P	F
Budowle przedstawione na ilustracjach 3. i 4. zbudowano w stylach charakterystycznych dla średniowiecza.	P	F

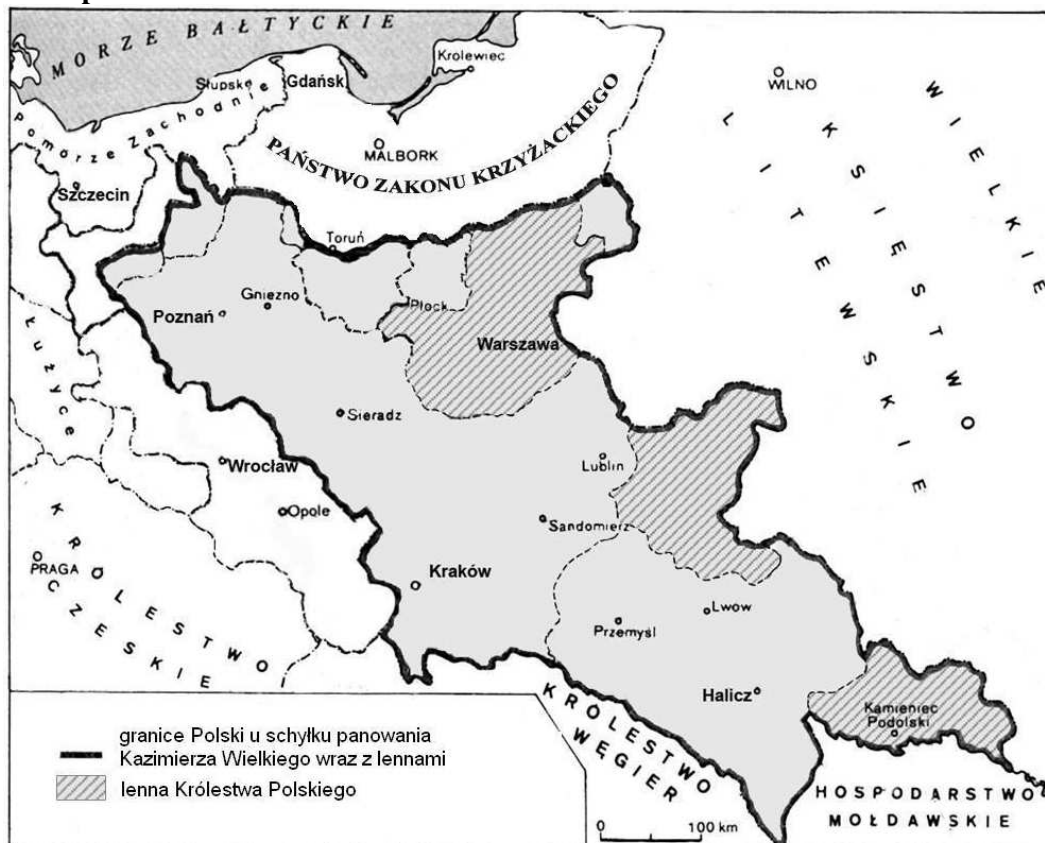
Mapa A

The map illustrates the territorial expansion of Bolesław Krzywousty in the 14th century. It shows the borders of his state and the lands dependent on Poland. Key cities and regions are labeled, including Gdańsk, Poznań, Wrocław, and Kraków. The map also indicates the locations of archbishoprics and bishoprics.

Legend:

- granice państwa Bolesława Krzywoustego
- ▨ ziemie zależne od Polski
- ⛵ arcybiskupstwo
- ⛪ biskupstwo

Mapa B

Strona 6 z 15

Zadanie 8.**Zaznacz dobrą odpowiedź.**

Wydarzenie, które było między rządami Bolesława Krzywoustego (mapa A) a rządami Kazimierza Wielkiego (mapa B), to

- A. powstanie państwa krzyżackiego.
- B. powstanie Rzeczypospolitej Obojga Narodów.
- C. włączenie Pomorza do Polski.
- D. włączenie Małopolski do Rusi.

Zadanie 9.**Zaznacz dobrą odpowiedź.**

W czasie rządów Kazimierza Wielkiego ziemie, które nie należały do Polski, to:

- A. Wielkopolska, Pomorze Gdańskie i Mazowsze.
- B. Mazowsze, Małopolska i Pomorze Zachodnie.
- C. Małopolska, Wielkopolska i Śląsk.
- D. Pomorze Zachodnie, Pomorze Gdańskie i Śląsk.

Zadanie 10.**Zaznacz dobrą odpowiedź.**

W okresie rządów Bolesława Krzywoustego monarchia miała charakter patrymonialny, na co wskazuje

- A. wojna z władcą niemieckim Henrykiem V.
- B. podzielenie państwa pomiędzy swoich synów.
- C. przyłączenie Pomorza Gdańskiego do państwa polskiego.
- D. wysłanie misjonarzy na Pomorze Zachodnie.

Zadanie 11.**Zaznacz dobrą odpowiedź.**

Szereg, w którym uporządkowano chronologicznie wydarzenia dotyczące odkryć geograficznych, to:

- A. odkrycie Ameryki przez Krzysztofa Kolumba → wyprawa Ferdynanda Magellana dookoła Ziemi → zdobycie Konstantynopola przez Turków.
- B. zdobycie Konstantynopola przez Turków → wyprawa Ferdynanda Magellana dookoła Ziemi → odkrycie Ameryki przez Krzysztofa Kolumba.
- C. wyprawa Ferdynanda Magellana dookoła Ziemi → zdobycie Konstantynopola przez Turków → odkrycie Ameryki przez Krzysztofa Kolumba.
- D. zdobycie Konstantynopola przez Turków → odkrycie Ameryki przez Krzysztofa Kolumba → wyprawa Ferdynanda Magellana dookoła Ziemi.

Zadanie 12.

Uzupełnij tekst. Wpisz obok każdego zdania dobrą literę.

12.1. Rok 1517 to epoka ____.

A. średniowiecza

B. nowożytna

C. współczesna

12.2. W 1517 roku zaczęła się reformacja rozpoczęta przez ____.

A. Henryka VIII

B. Jana Kalwina

C. Marcina Lutra

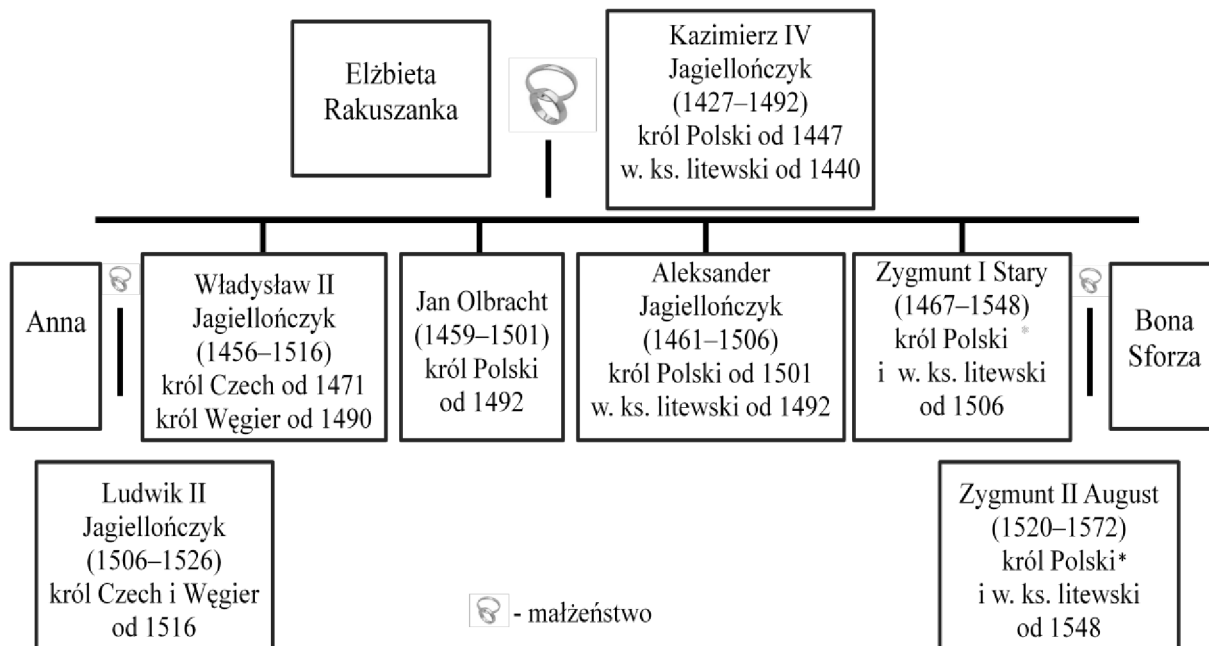
12.3. Początek reformacji był ____.

A. we Francji

B. w Niemczech

C. w Szwajcarii

Tablica genealogiczna Jagiellonów do zadania 13.

* Zygmunt August został koronowany w 1530 r.

Zadanie 13.

Zaznacz dobrą odpowiedź.

Na tablicy genealogicznej są informacje o władcy, który

A. zmarł w XIV wieku.

B. był bratem Elżbiety Rakuszanki.

C. był wnukiem króla Czech i Węgier.

D. tak samo jak ojciec był królem Czech i Węgier.

Tabela do zadania 14.
Władcy państw zaborczych

Rosja		Prusy		Austria	
Władca	Lata panowania	Władca	Lata panowania	Władca	Lata panowania
Katarzyna II	1762–1796	Fryderyk II Wielki	1740–1786	Józef II	1765–1790
Paweł I	1796–1801	Fryderyk Wilhelm II	1786–1797	Leopold II	1790–1792
Aleksander I	1801–1825	Fryderyk Wilhelm III	1797–1840	Franciszek II*	1792–1835

* po 1804 r. panował jako Franciszek I

Zadanie 14.
Zaznacz dobrą odpowiedź.

W III rozbiórce Polski brali udział

- A. Fryderyk II Wielki i Józef II.
- B. Fryderyk Wilhelm III i Aleksander I.
- C. Katarzyna II i Fryderyk Wilhelm II.
- D. Paweł I i Leopold II.

Zadanie 15.
Dopasuj do wydarzenia przyczynę.

Wydarzenia:

15.1.	Wojna o niepodległość Stanów Zjednoczonych w latach 1775–1783.	A	B	C	D
15.2.	Wybuch rewolucji francuskiej w 1789 roku.	A	B	C	D
15.3.	Wojna secesyjna w Stanach Zjednoczonych w latach 1861–1865.	A	B	C	D

Przyczyny:

- A. Spór pomiędzy Francją a Habsburgami o władzę nad Europą.
- B. Niezadowolenie z absolutnych rządów Ludwika XVI.
- C. Chęć mieszkańców kolonii do uwolnienia się od Wielkiej Brytanii.
- D. Konflikt między przemysłową Północą a niewolniczym Południem.

Ilustracja i mapa do zadania 16.

Źródło: Materiały własne.

Źródło: www.rozbiory-polski.yoyo.pl

Zadanie 16.

Uzupełnij tekst. Wpisz obok każdego zdania dobrą literę.

16.1. Maria Skłodowska-Curie otrzymała Nagrody Nobla z fizyki i ____.

A. chemii

B. biologii

C. medycyny

16.2. Miasto, w którym urodziła się Maria Skłodowska-Curie po III rozbiorze należało do ____.

A. Austrii

B. Prus

C. Rosji

16.3. Rysunek był namalowany w ____.

A. I połowie XX w.

B. II połowie XX w.

C. I połowie XXI w.

Teksty do zadania 17.

Tekst A.

Zmieniono konstytucję na Statut Organiczny, który zabierał prawa Polakom. Zbudowano cytadelę, w której więziono Polaków. Używano nowej nazwy Kraj Przywiślański. Zakazano mówić po polsku w urzędach, teatrze, sklepie, na ulicy.

Tekst B.

Utworzono Sejm Krajowy. Do szkół i urzędów wprowadzono język polski. Rozwijało się życie narodowe i kulturalne Polaków.

Zadanie 17.

Zaznacz dobrą odpowiedź.

Tekst A i B opisuje ziemie polskie pod panowaniem

A. pruskim i rosyjskim.

B. rosyjskim i pruskim.

C. austriackim i pruskim.

D. rosyjskim i austriackim.

Zadanie 18.

Zdecyduj, czy zdania są prawdziwe, czy – fałszywe. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub zaznacz F – jeśli zdanie jest fałszywe.

W XIX w. najwięcej kolonii miały Wielka Brytania i Francja.	P	F
Rywalizacja między mocarstwami kolonialnymi była jedną z przyczyn wybuchu I wojny światowej.	P	F

Tekst do zadania 19.

Ustawa konstytucyjna Królestwa Polskiego z dnia 27 XI 1815 r.

Art.1. Królestwo Polskie jest na zawsze połączone z Cesarstwem Rosyjskim.

Art.3. Korona Królestwa Polskiego jest dziedziczną w osobie naszej i naszych potomków, [...] podług¹ porządku następstwa, ustanowionego dla tronu cesarsko-rosyjskiego.

Źródło: Dziennik Praw Królestwa Polskiego z 1815, t. I.

¹ podług – tu: według

Zadanie 19.

Zdecyduj, czy zdania są prawdziwe, czy – fałszywe. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub zaznacz F – jeśli zdanie jest fałszywe.

Królestwo Polskie było połączone unią personalną z Cesarstwem Rosyjskim.	P	F
Królem Królestwa Polskiego był car (cesarz) Rosji.	P	F

Tekst do zadania 20.

5 listopada 1916 roku cesarz Austrii i król Węgier oraz cesarz Niemiec porozumieli się, aby na ziemiach zaboru rosyjskiego zdobytych w czasie trwającej wojny utworzyć samodzielne państwo polskie „z dziedziczną monarchią i konstytucyjnym ustrojem”.

Zadanie 20.

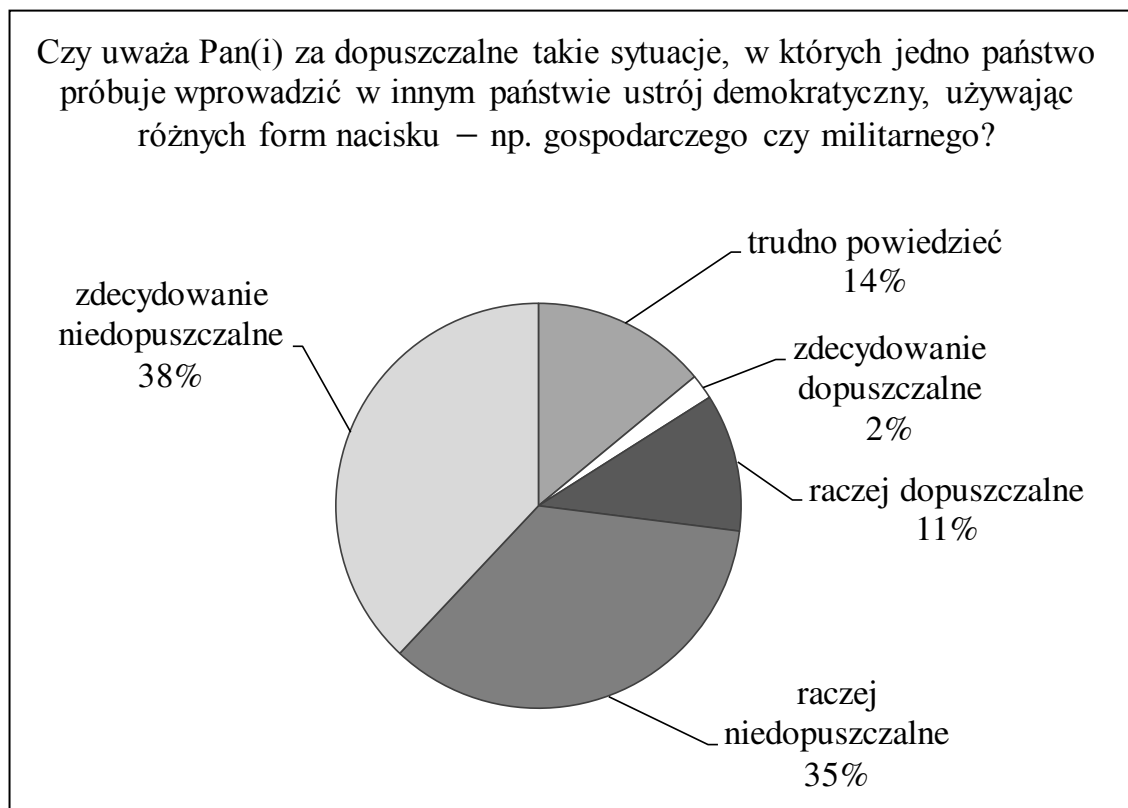
Zaznacz dobrą odpowiedź.

Z tekstu wynika, że zdecydowano

- A.** nadać autonomię ziemiom polskim należącym do Austrii.
- B.** utworzyć państwo polskie na ziemiach odebranych Rosji.
- C.** przekazać Polakom władzę na ziemiach polskich zaboru pruskiego i austriackiego.
- D.** odbudować niepodległą Polskę w granicach przedrozbiorowych.

Diagram do zadania 21.

Badanie CBOS na temat „Postawy wobec demokracji, jej rozumienie i oceny”

Na podstawie: *Postawy wobec demokracji, jej rozumienie i oceny*. Komunikat z badań CBOS, BS/60/2010.

Zadanie 21.

Zdecyduj, które zdanie jest falszywe. Zaznacz F przy zdaniu fałszywym.

1.	Większość osób uważała, że jest niedopuszczalne, aby jedno państwo wprowadzało demokrację w innym państwie, używając różnych form nacisku.	F
2.	Większość to osoby, którym trudno było odpowiedzieć na pytanie.	F
3.	13% osób uważa, że dopuszczalne są sytuacje, w których jedno państwo próbuje wprowadzić w innym państwie ustrój demokratyczny, używając różnych form nacisku.	F

Tekst do zadania 22.

Klienci jednego z banków uważają, że sposób wykonywania umowy o kredyt mieszkaniowy przez bank jest dla nich niekorzystny. Postanowili zwrócić się o pomoc do właściwej instytucji, aby reprezentowała ich w sądzie.

Zadanie 22.

Zaznacz dobrą odpowiedź.

Niezadowolonym klientom pomóc może

- A. rada gminy.
- B. urząd skarbowy.
- C. rzecznik konsumentów.
- D. związek zawodowy bankowców.

Zadanie 23.

Zaznacz dobrą odpowiedź.

Zadaniem Trybunału Konstytucyjnego jest

- A. kontrolowanie działalności publicznej.
- B. konstytucyjna ochrona niezależności sądów.
- C. sprawowanie kontroli nad sądami powszechnymi.
- D. sprawdzanie zgodności ustaw i umów międzynarodowych z konstytucją.

Zadanie 24.

Dopasuj do zasady państwa demokratycznego artykuł Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

24.1.	Zasada pluralizmu politycznego.	A	B	C	D
24.2.	Zasada trójpodziału władzy.	A	B	C	D
24.3.	Zasada suwerenności narodu.	A	B	C	D

- A. Art. 3. Rzeczpospolita Polska jest państwem jednolitym.
- B. Art. 4.1. Władza zwierzchnia¹ w Rzeczypospolitej Polskiej należy do Narodu.
- C. Art. 10.2. Władzę ustawodawczą sprawują Sejm i Senat, władzę wykonawczą Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej i Rada Ministrów, a władzę sądowniczą sądy i trybunały.
- D. Art. 11.1. Rzeczpospolita Polska zapewnia² wolność tworzenia i działania partii politycznych [...].

¹ władza zwierzchnia – tu: najważniejsza władza

² zapewnia – tu: daje

[illegible]